

Fietstocht langs enkele waterstaatswerken rond Leimuiden en Rijnsaterwoude

Zowel Leimuiden als Rijnsaterwoude hebben door de eeuwen heen strijd geleverd tegen het oprukkende water van de Hollandse Plassen. Het noordelijk deel van Leimuiden moest in de loop der eeuwen prijs worden gegeven aan het water van het gestaag groeiende Haarlemmermeer, ook wel de Waterwolf genoemd. Een deel van het oude dorp ligt op de bodem van het zuidoostelijk deel van de huidige Westeinderplas. Aanvankelijk behoorde zelfs het voormalige eiland Beinsdorp in de Haarlemmermeer tot het grondgebied van Leimuiden. De verving rond Leimuiden werd in het verleden dan ook nauwlettend gevolgd door het hoogheemraadschap van Rijnland, hetgeen blijkt uit diverse processtukken wegens het ongeoorloofd uitvenen.

De fietstocht voert langs het veenriviertje de Drecht, een sluis, een oud gemaal, een poldermolen, de Ringvaart van de Haarlemmermeerpolder en vele andere polders in dit gebied.

Start in Leimuiden: café René in de Dokter Stapenseastraat of café Keizer in de Dorpsstraat nabij de Tolbrug over de Drecht.

Leimuiden en Rijnsaterwoude zijn beide zeer oude nederzettingen. In 1063 stond in Leimuiden al een kerk of kapel. Beide dorpen lagen aan de oude verbindingsweg tussen Amsterdam en Gouda, deze weg kruiste in Leimuiden de Drecht, de waterverbinding tussen de Amstel en het Haarlemmermeer.

Ga na de Dokter Stapenseastraat via de Dorpsstraat, langs de kerk, in zuidelijke richting.

De Dorpsstraat is een dijk die ligt op de grens van 2 polders: rechts de Grietpolder en links de Vriesekoopse polder. Beide polders zijn in 1741 drooggemaakt.

Ga nog vóór de brug over de Drecht linksaf de Raadhuislaan in. Na een kort stukje gaat u onder het viaduct van de N207 door en komt u op Vriesekoop Noord en fietst u in oostelijke richting langs de Drecht, naar Bilderdam.

De Drecht op zijn breedst

De brug in Bilderdam

De polder links is de Vriesekoopse Polder. Oorspronkelijk ontstond de Drecht in het Vriesekoopse veen. Dit veen lag deels in de Vriesekoopse polder en deels in wat nu de Westeinderplas heet. Bij de eerste witte boerderij (na het viaduct aan de overkant van de rivier) is de Drecht op zijn breedst. Het deel waar u net langs bent gefietst is al omstreeks de 10e of 11e eeuw gegraven voor de afwatering van dit gebied. Beide zijden van de Drecht zijn namelijk al heel vroeg in cultuur gebracht. Later heeft hier verving plaatsgevonden. De structuur van de polder, met lange smalle kavels, bleef na de droogmaking net zo als in de middeleeuwen. De sloten stonden voor het inpolderen in directe verbinding met de Drecht. Aan de overkant van de Drecht tussen de oeverlanden ziet u nog enkele restanten van de oorspronkelijke sloten op de Drecht uitkomen.

De Vriesekoopse polder werd na het droogmaken droog gehouden door molens. De huizen op Vriesekoop Noord 22 en 24 staan op de plaatsen waar vroeger de watermolens hebben gestaan.

In Bilderdam kunt u rechtdoor langs de Drecht voor een bezoek aan de Tolhuissluis en weer dezelfde weg terug naar Bilderdam (een doodlopende weg).

Bilderdam had oorspronkelijk een dubbele sluis met twee sluiscolken achter elkaar. Hier werd aan de oostkant het water gekeerd uit de Amstel en Aar en aan de westkant het water van de Drecht en de grote plassen in het westen.

De Tolhuissluis

De huidige Tolhuissluis (tussen Amstel-Drechtkanaal en Drecht en Aarkanaal) werd aangelegd in het begin van de 19e eeuw, ten tijde van koning Willem I. De Drecht en het Aarkanaal werden toen geschikt gemaakt voor grotere schepen ten behoeve van een betere verbinding tussen Amstel en Rijn.

In 2003 werd tijdens een langdurige droogte in de zomer de Drecht bij de sluis tijdelijk afgedamd en de sluisdeuren van de Tolhuissluis werden opengezet om het water de "verkeerde kant" op te leiden namelijk van de Amstel richting de Rijn.

Op dit punt kunt u de route verkorten, door over de brug in Bilderdam direct rechtsaf te slaan en richting Leimuiden te fietsen.

Een iets langere route gaat over de brug in Bilderdam en na een heel kort stukje linksaf langs de Drecht. Even verder gaat deze weg over in een fietspad en rijdt u in oostelijke richting tot de splitsing van het Aarkanaal en de Drecht. Het fietspad buigt t.o. de sluis rechtsaf en gaat langs het Aarkanaal tot aan de Geerweg bij de Kattenbrug. (Als u deze route volgt kunt u de sluis niet van dichtbij zien.) Sla bij de Kattenbrug rechtsaf en ga de Geerweg op en fiets in westelijke richting.

De plas links is de Langeraarase plas en rechts ligt de Geerplas. Ga de eerste weg rechtsaf en fiets om de Geerplas heen via een fietspad langs de Generaal van Merleweg richting Bilderdam.

Het natuurgebied grenzend aan de Geerplas en de Geerplas zelf liggen aanzienlijk hoger dan de gronden in de Wassenaarse polder aan de andere kant van de weg. Hier zien we een restant van het niet afgegraven veen. Let op het verschil van het waterpeil van de Geerplas en de Wassenaarse Polder!

Weer terug in Bilderdam gaat u vóór de brug linksaf richting Leimuiden via Vriezeloop Zuid.

Aan de zuidkant van de Drecht ligt de Wassenaarse Polder uit 1666. Dit is de oudste drooggemaakte verveende polder van Rijnland. Vroeger stonden tussen Bilderdam en Leimuiden aan deze kant twee tweegangen van totaal 4 grote watermolens.

De molen "De Vos" stond op de plaats van het gemaal "Van der Breggen" uit 1879 en verder de polder in stond de molen "De Wolf". Naast het fraaie oude gemaal staat beneden aan de dijk het nieuwe gemaal.

Het Gemaal Van der Breggen

De woning Vriezeloop Zuid nr. 3 is gebouwd op de fundamenten van de watermolen "De Beer", dit is nog goed te zien; de andere molen van deze tweegang was "De Leeuw" deze stond waar nu de N207 loopt.

In Leimuiden gaat u linksaf de Willem van der Veldenweg op richting Rijnsaterwoude.

Aan de linkerkant ziet u de Wassenaarse Polder en rechts de Grote Heilige Geestpolder, drooggemaakt in 1700.

Op het kruispunt bij de kerk gaat u rechtsaf richting het veer naar Oude Wetering (richting Roelofarendsveen)

Links ziet u de watermolen uit 1699 van de Grote Heilige Geestpolder. Hier werd en wordt nu nog, maar dan elektrisch aangedreven, het water uit deze polder in het Braassemeer geloosd.

De molen van de grote Heilige Geestpolder

U fietst rechtdoor en gaat met de pont over de Oude Wetering en fietst daarna rechtsaf langs het water van de Oude Wetering.

De Oude Wetering is als gevolg van de scheepvaart van oudsher een bedrijvig en welvarend gebied. Na ongeveer één kilometer ziet u rechts de Drecht die hier uitmondt in de Oude Wetering.

Het pontje over de Oude Wetering

Ga aan het einde van Oude Wetering links met de bocht van de weg mee en daarna rechts over de brug van de Ringvaart van de Haarlemmermeerpolder. Ga direct na de brug

rechtsaf en fiets langs de Ringvaart naar Leimuiden.

De Oude Wetering, gezien vanaf de Ringvaart

Vanaf de brug over de Ringvaart kunt u aan de rechterkant een bakstenen vierkante toren zien aan het water, dit gebouw was het voormalige observatorium van Rijnland. U bent nu in de Haarlemmermeerpolder, drooggemaakt in 1852.

Langs de Ringvaart ziet u rechts nogmaals de Oude Wetering. Verder ziet u aan de overkant van het water eerst nog oude oeverlandjes en daarna een wat hogere oever met aansluitend een complex woningen met een steile kap. Langs deze oever op het grondgebied van Leimuiden is in de loop der eeuwen het vuil gestort uit Haarlem.

De voormalige vuilstortplaats langs de Ringvaart

De oude vuilstortplaats diende als een buffer tegen het opdringende water van het Haarlemmermeer.

Ga vlak voor de Leimuiderbrug links het fietspad op en daarna rechtsaf over de brug van de Ringvaart richting Leimuiden.

Zowel links als rechts zijn rietlanden te zien. Achter de rietlanden ligt aan de noordzijde van de weg de Westeinderplas. Een fors deel van

de Westeinderplas in deze hoek is verdronken land van Leimuiden. Uit oude kaarten blijkt dat een flink deel van het dorp hier in de 17e eeuw of later is weggeslagen.

Ga bij de stoplichten rechtsaf en u bent weer terug in Leimuiden.

Deze fietstocht is tot stand gekomen met de medewerking van het Hoogheemraadschap van Rijnland.